

ГЕРМЕНЕВТИЧНІ ПРИЙОМИ В ПРИРОДНИЧИХ НАУКАХ: РОЗУМІННЯ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ

Міщенко М. М.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Виникнення та становлення наукового знання сприяло змінам в системі знань та уявлень людей. Становлення науки пов'язане з періодом панування механістичного погляду на світ, що визначає всі наукові напрями: механістично витлумачений детермінізм поширився на всі інші області наукового пізнання. Значимість гуманітарних наук істотно впала після науково-технічних революцій, появи наукових теорій, появи власне історії науки. На сьогодні предмет дискусії між природничими та гуманітарними дисциплінами розуміється по іншому, що пов'язано зі змінами, котрі відбуваються як в природничих, так і гуманітарних дисциплінах. Тому поновому ставиться питання про характер наукового знання в цілому.

Зміни, що відбуваються в «науках про природу» та «науках про дух» дозволяють зрозуміти їх відносини в новому світі, виявити їх єдність. Вони дають можливість не лише для контролю, експерименту, прогнозування, а й для розуміння цінності унікального способу реалізації людської потреби в розуміючому осягненні реальності – в будь-якій сфері діяльності людини.

Розуміння є атрибутом будь-якої дисципліни. Йдеться про осмисленість існування та функціонування об'єкта чи явища. Розуміння означає оволодіння предметом, виступаючи тоді як універсальна культурно-логічна категорія. В природознавстві розуміння виступає як розуміння наукового тексту, як оволодіння науковими поняттями та схемами, як переосмислення отриманого знання. Так само і інтерпретативний метод може бути використаний як доповнювальний порядок із власне природознавчими методами. Широкі можливості при застосуванні герменевтичних прийомів в природознавстві пов'язані з концептом упередженості дослідника, залежності пізнання від соціального контексту і ціннісних критеріїв при виборі теорій та методологічних настанов та ін., аналіз та впровадження цих положень в сфері природознавства поширює його методологічну базу і робить погляд на предмет, що досліджується, більш ширшим.

Дихотомія пояснення і розуміння є зараз не дуже популярною, важливішим є їх синтез. Йдеться про формування методології нового типу, мета якої – в цілісному схопленні предмету дослідження, єдності методів та функцій гуманітарного і природничого знання.